

ממדרן רבינו הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

פרשת בא תשפ"ד

• תורת חמד | מענייני הפרשה •

דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב (שמות יא, ב). מכאן יש להקשות על המבואר במסכת בבא קמא (דף לח ע"א) דשור של ישראל שנגח שור של כנעני פטור, כיון דכתיב (שמות כא, לה) 'כי יגוף שור איש את שור רעהו', וגויים אינם בכלל 'רעהו' של ישראל. וצ"ב דמקרא מלא דיבר הכתוב כאן שישאלו עם ישראל כלי כסף וזהב מאת המצרים וקרי להו 'רעהו' [והגר"א בקול אליהו ביאר דאין הכוונה על המצרים אלא על עמ"י שישאלו זה מזה, אך בתרגום יב"ע כאן מבואר לא כן]. ונראה ליישב דקודם מתן תורה שאני, שעדיין לא ניתנה תורה לישראל, ושפיר נקראו המצרים 'רעהו' של עם ישראל, ורק לאחר מתן תורה הובדלו משאר אומות העולם ואין הגויים נחשבים 'רעים' לישראל. [ושוב הראוני שכן כתב רבינו בחיי כאן דקודם מ"ת היו כל הבריות חברים כאחד, אבל לאחר מ"ת שהחזיר הקב"ה את התורה על כל אומה ולשון ולא קיבלוה עד שקיבלוה ישראל, יצאו כל האומות מן האחוה והרעות ונשאר השם הזה בעמ"י בלבד שנקראו אחים ורעים למקום וכו', עכ"ד. אולם ראה בדבריו לקמן (כ, יג) שסתם את דבריו כאן, והביא ראייה מפסוק זה דגם המצרים נקראו רעים, וצ"ע].

ויקרא משה לכל זקני ישראל ויאמר אליהם משכו וקחו לכם צאן למשפחותיכם ושחטו הפסח (שם, יב כא). ופירש"י: 'משכו. מי שיש לו צאן ימשוך משלו. וקחו. מי שאין לו יקח מן השוק'. והקשה הפנים יפות (עה"ת כאן) איך יכלו לקחת צאן מהשוק, הרי המצריים עבדו לכהמות והיה זה עבודה זרה, וקיי"ל שנעבד אסור לגבוה, יעו"ש מה שתיירן. ויתכן ליישב דבאמת לקחו מהשוק בהמות של ישראל או כאלו שעדיין לא עבדו לע"ז, וכגון שהיתה מעוברת וילדה דנחלקו אמוראי אם הוולד אסור משום נעבד (עי' תמורה ל, ב), ועכ"פ באופן שנתעברה לאחר שעבדה לע"ז לכו"ע הוולד כשר למזבח. עוד נראה דקודם מ"ת שאני, והרי שחיטה זו היתה כשרה בכל מקום וזרקו הדם על המשקוף והמוזות, וממילא גם עדיין לא היה איסור נעבד. וגם אין כאן מאוס לגבוה דאדרבה זה שבחו, וכמו ששמעתי ממו"ח מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל לבאר מה שמצאנו כשעם ישראל נלחמו עם בני עמון, נאמר בפסוק (שמואל ב, יב) 'ויקח את עטרת מלכם מעל ראשו... ותהי על ראש דוד', ופירש"י על פי הגמרא בע"ז (דף מד ע"א) תועבת בני עמון מלכם שמו לשון מולך [כלומר שלקחו את הכתר של הע"ז ששמו 'מלכם']! ותהי על ראש דוד - אתי הגתי בטלה [שאיני הגיתי שהיה גוי ביטל את הע"ז, וממילא היה מותר לדוד להשתמש בה]. ולכאורה צ"ב, וכי היו חסרים כתרם לדוד, שהיה צריך להשתמש עם כתר מאוס כזה, ששימש לע"ז. והשיב מו"ח זצ"ל שהיה בזה תיקון גדול לעולם, שמקור הטומאה הפך להיות כתר של קדושה. והכ"נ זהו תיקון ושבח גדול שהבהמות שעבדו בהם ע"ז הפך להיות כעת קרבן לגבוה.

• ווי העמודים וחשוקיהם •
שאלה משולחנו של מרן שליט"א

נסיעה ברכב בעת ירידת גשמים, כשמתזז מים על עוברי דרכים

שאלה. אני נוהג ברכב ונוהר מאד שלא להתיז מים על הולכי רגל במדרכות ואני משתדל מאד לנסוע באיטיות, משום שאני מבין את הצער הגדול שיש להם כשהם מתרטבים מכף רגל ועד ראש. אולם לצערי בימים שהגשמים מרובים וכל הכבישים מלאים בשלוליות ובורות מים, ובמצב כזה גם בנסיעה איטית ביותר אני רואה שאני מתזז מים על גברים, נשים, וילדים. וברצוני לשאול מה עלי לעשות, האם לא לנסוע ברכב בחורף או רק ללכת ברגל, או שמא מי שהולך בחורף במדרכה זה על דעת כן שהוא מתרטב. ואם נסעתי והתזתי מים, האם צריך לבקש מחילה מכל אותם אנשים, או לשלם להם על הבגדים שניזווקו.

תשובה. לגבי הנידון אם המלכלך בגד חברו חייב לשלם, יש לומר דאם התיז מים רגילים ולאחר יבוש אינו ניכר כלום לא שייך בזה תשלום, וגם אם הבגד התלכלך קצת באופן שזה יורד בכביסה רגילה שממילא היו מכבסים את הבגד, אין צריך לשלם. אבל אם צריך להוציא מעות לכבוס את הבגד במיוחד בגלל זה [מה שבדרך כלל לא קורה], לכאורה נקרא נזק והמלכלך צריך לשלם, יעויין בחו"א (ב"ק סימן יג סק"ב).

אמנם בעניינינו, שנוסע באיטיות ככביש שמיועד למכוניות, יש לדון אם מותר לו לנסוע בעת ירידת גשמים, ואם נסע ולכלך את חייב לשלם, ואם צריך לבקש מחילה. והנה אמרו חז"ל (ב"ק דף כז ע"ב) שאין דרכם של בני אדם להתבונן בדרכים, אולם כתבו התוס' (ב"ק דף ו ע"א ד"ה לאתויי) שאע"פ כן אם התיז אבן תוך כדי הליכה והזיק חייב לשלם, כי כדי שלא ילכו כל כך בחזק שיתזו ויזיקו דרכו להתבונן שפיר. אמנם בנסיעה ברכב גם כשאני מתזז בחזק אפשר להניזק, מכל מקום אי אפשר לפטור משום שאין דרכו להתבונן בדרכים, כי הנוהג ברכב בודאי חייב להתבונן בדרכים.

עוד אמרו במסכת ב"ק (שם), שמוטר לגרף ביבותיהם בימות הגשמים לרשות הרבים כי אז ממילא רשות הרבים מלוכלך, ואע"פ כן אם הזיק חייב לשלם, הרי שלמרות שקיבלו היתר להוציא את זבלם לרשות הרבים בכל זאת אם הזיקו חייבים לשלם. ולכאורה ה"ה גם בעניינינו גם למי שמוטר לנסוע בדרכים, מ"מ אם הזיק חייב לשלם.

והנה במסכת ב"ק מצאנו שאם ממונו של אדם הזיק אחרים הוא חייב, וכגון שבהמתו אוכל מחצר חברו שחייב לשלם מה שאכלה, משום שצריך לשמור על ממונו שלא יזיק. ומאידך בפרק לא יחפור מצנינו לגבי דבורים או יונים שאוכל מהחרדל של השכן, דלא רק שאינו משלם אלא אינו חייב להרחיקם, דעל הניזק להרחיק את עצמו. ולכאורה יש לשאול מאי שנא שבב"ק צריך לשמור שממונו לא יזיק ואם הזיק חייב לשלם, ובב"ב אמרינו שעל הניזק להרחיק את עצמו.

ותירץ בנתיבות המשפט (סימן קנה ס"ק יח) שיש הבדל בין נזיקין סתם לבין שכנים, כי הדי' אבות נזיקין שבמסכת ב"ק אינו חייב עליהן רק כשאפשר להחזיקם ברשותו ובשמירה שלא יזיקו, דאז רחמנא חייביה בשמירה וכשלא שמרו חייב לשלם, אבל בפרק לא יחפור מדובר בשכנים, ואם יתחייב לשלם ההזיק הרי הוא יתבטל מתשמישו זה ברשותו, כיון דאי אפשר כלל בעשיה ובשמירה, ובביטול רשות לא חייביה רחמנא.

ובנוסף לכך כתב עוד, שבארבעה אבות נזיקין א"א להניזק לשמור את עצמו, דאין הניזק יודע מתי יבוא המזיק, ולמזיק אפשר בשמירה. לעומת זאת בפרק לא יחפור המזיק אינו יכול לשמור שלא יזיק רק באופן שיבטל תשמישו, והניזק יכול להרחיק ולשמור עצמו, משום הכי לא חייביה רחמנא להמזיק.

ולכאורה נידונו תלוי בין שני הביאורים של הנתיחה"מ, לביאור הראשון שטעם ההבדל שבדבר שאי אפשר לו לשמור רק לבטל תשמישו בזה לא חייבה התורה, גם בעניינינו בעל הרכב אינו יכול לשמור עצמו רק בביטול תשמישו, אבל לביאור השני שהמזיק אינו יכול לשמור עצמו, והניזק יכול לשמור עצמו, בעניינינו זה להיפך, כי הניזק אינו יכול לשמור עצמו.

אמנם נראה שגם הולכי הרגל אינם רוצים שיתבטלו לגמרי הנסיעות ברכבים ביום של גשמים, כי גם הם צריכים לנסוע ברכבים בימים אלו, ולכן כיון שאי אפשר לנוע את הנסיעה ברכבים לגמרי ביום של גשם, מסתבר שזה דומה יותר לפרק לא יחפור שעל המזיק להשתדל שלא להזיק בכל כוחו, אבל אם אי אפשר לנסוע אלא אם כן יתיז מים, יכול לנסוע, כי במקומות המועדים לכך, על הניזק להרחיב את עצמו.

ולכן נראה שמוטר לנסוע בימות הגשמים בצורה איטית, באופן שאינו מתזז מים בכוונה, ואם נסע והתיז מים בלא כוונה ולא היתה לו ברירה אחרת, אין צריך לבקש מחילה מהולכי דרכים, וגם אין צריך לשלם.

רוצה נאצי שהציל משפחה יהודית, האם להעיד לטובתו כדי להקל בעונשו

שאלה. בספר "זכרון משה" (פתח דבר, עמוד כב) מסופר סיפור נורא על הרה"ח רבי צבי מאיר פערלברגר ז"ל מאנטוורפן, כדלהלן: לאחר מלחמת העולם הראשונה עקרה המשפחה מפולין לברלין שבגרמניה שם פתח בית מסחר סיטונאי כללי פורצלן ויקרתיים, והצליח מאוד במסחרו. והנה באחת השנים גילה שאחד מלקוחותיו הנכריים שילם פעמיים בטעות על משלוח גדול ששווי היה כעשרת אלפים דולר, במושגים של אף, היה זה הון עתק, ורק בסוף השנה כשעבר על חשבוניותיו, התגלתה לו הטעות, הוא בא לביתו של הגוי והחזיר לו את הכסף להפתעתו.

לימים עם עליית הנאצים ימ"ש לשלטון, נעשה אותו גוי ראש הגסטפו בברלין וצורך ידוע לשמצה, ועל אף אכזריותו הגדולה, נתן הוראה לנתניו שאם יגיעו לידם משפחת פערלברגר יודיעו לו מיידית. ואכן כשר' צבי מאיר וכל משפחתו התגנבו להבריח הגבול להולנד ונתפסו, באה הוראה מאותו גוי מפקד המשטרה שישחררו אותם ויתנו להם לעבור את הגבול. וכך ניצלה כל משפחת פערלברגר. (ושם בהולנד היו במחבוא במרתף אצל אחד מחסידיו אומות העולם במשך כל שנות הוועם עד שהגיעו לאנטוורפן).

אחרי המלחמה נתפס אותו רשע ימ"ש ונדון למוות בתליה, וכידוע שאפילו לרוצה סדרתי כמוהו הייתה אפשרות להינצל, אם רק היה יכול להוכיח שהציל יהודי אחד, ועל כן שלח אותו גוי לכמה עיתונים מודעה ובה חיפש שמא מאן דהוא ממשפחת פערלברגר שרד בכדי להעיד לטובתו. הר"ר צ"מ פערלברגר התלבט רבות מה לעשות, כי מצד אחד הגוי הצילו ויש לו להכיר טובה על כך, מצד שני הרי מדובר ברוצה איום ימ"ש, שדם רבבות מאחינו בני ישראל הי"ד על דיו. מהי ההלכה במקרה זה.

תשובה. הנה במכת דם נאמר (שמות ז, כג) 'ויפן פרעה ויבוא אל ביתו ולא שת לבו גם לזאת', והוקשה למפרשים למה באמת לא שת פרעה לבו למכת דם, וביאר רבינו 'המשך חכמה' שמימי ביתו של פרעה לא נהפכו לדם, ולכן לא שת ליבו לזאת. וכן מפורש במדרש הגדול (פרשת וארא, אות כג). ובטעם הדבר שפרעה לא לקח במכת דם, ביאר המשך חכמה עפ"מ שאמרו חז"ל במדרש שממכת דם העשירו ישראל, ומכיוון "שרב המחזיר אשר נתן פרעה למשה שגידל אותו בתוך כבן מלכים לכן לא נהפכו מי ביתו לדם".

ומבואר דגם פרעה שהיה רשע אכזרי ששחט תינוקות יהודים לרוב, ובוודאי היה מגיע לו עונש כשאר המצרים, אך מכיוון שגידל את משה והאכילו על שולחנו, הקלו בעונשו, שמתוך עשרת המכות שנענשו כל המצרים, לא סבל ממכת דם. ואם כן אולי נוכל להסיק גם לשאלתנו שאע"פ שמועיל לנאצי עונשו, אבל אפשר להקל קצת בעונשו, בגלל שהציל משפחה יהודית והביאם לחוף מבטחים.

אבל יש חלק, דפרעה גידל את משה רבינו שהיה מושיעם של ישראל, ובזכותו כל עם ישראל נגאלים, וכמו שאמרו חז"ל שאמר הקב"ה למשה 'אם אין אתה גואלם, אין אחר גואלם'. וכיון שכן למרות שפרעה הזיק לעם ישראל, מצד שני גם עשה להם טובה שגידל את מושיעם וגואלם, ולכן אין צריך לשלם להם, כי כבר שילם על כך. אבל רשע רוצח אכזר, שהרג נפשות רבות, ועינה הרבה יהודים בעינינו נוראים, אין מגיעה לו הקלה בעונשו על שהציל משפחה אחת.

ויעוין בחשוקי חמד ובחיים (דף קטז ע"א עמוד תשצט) שהארכנו בזה, והבאנו מה שדרשו חז"ל ע"פ (דברים כג, ח) לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו, שאע"פ שזרקו המצרים זכוריהם לאיור, אין לתעבם, מפני שהיו לישראל אכסניא בשעת הדחק, ומכאן אמרו בור ששתית ממנו מים אל תזרוק בו אבן. ומבואר דאע"פ שהמצרים נשתעבדו בישראל בעבודת פרך נוראה מ"מ צריכים לדרוש בטובתם כי באותו זמן הם היו לנו אכסניה. אמנם במסכת ברכות (דף סג ע"ב) משמע שאותה 'אכסניא' לא אמורה על תקופת השיעבוד עצמה אלא על התקופה שירדו יעקב ובניו בימי הרעב. ולפי"ז אין לנו מקור מפורש בש"ס שיש חיוב הכרת הטוב לגוי שרצה והרג.

אך סיימנו שם שמכיון שאותו רוצח ימ"ש רצה רבבות מאחינו בני וממילא אין שום חיוב הכרת הטוב כלפיו, דחיוב הכרת הטוב הוא באופן שהפעולה נבעה מתוך רצון טוב להיטיב, משא"כ כאן בסך הכל (ע"פ נימוסי גרמניה) רצה לשלם לו עבור ההחזר הכספי שקיבל. ובפרט שאותו רוצח הוא מזרע עמלק שצריכים למחותו, יעו"ש בארוכה. **יצוין** שהר"ר צבי מאיר פערלברגר ז"ל התלבט רבות, ולבסוף החליט שישע להעיד ויספר את כל הדברים כהויותן שאכן הצילו ומהי סיבת ההצלה. כשהגיע לגרמניה יום לפני תאריך ההוצאה להורג, נודע לו ששכר נתלה הרשע ימ"ש, ובורא עולם מסובב הסיבות סיבב שיקדימו את ההוצאה להורג יומיים לפני כן, כן יאבדו כל אויבך ד'.

בשבע שעבר נערך כנולד 'בית דוד' בחולון מעמד מורגש של הוצאת 'חשוקי חמד' החדש עמ"ס הוריות-עדויות. רבינו בייך שהחיינו על פני חדש באותו בוקר בו הגיעו הספרים מודפוס, וערך סעודת מצוה לאברכי הכולל. במעמד נשא דברים הגה"ד קובלסקי שליט"א (מייסד ארגון מאורות הדף היומי), שסיפר על תחילת הוצאת ספרי רבינו לפני 25 שנה, לאחר שמרן הגה"ר ש' אלישיב זצ"ל אמר לו שצריך להוציא ספרי הלכה שיחברו את משתפי שיעורי הדף היומי ללימוד הגמ' עצמה והוא פנה לחתנו רבינו שנטל ע"ע את המלאכה. כמו"כ נשא דברים א' מחובבי הלומדים כנולד, ואמר כי זה כנגד זה עשה האלקים, וכיון שהעולם מלא בדברי טומאה ובחדשות זמניות ונגישות וכו' והדברים מושכים וסוחפים, לכן הביא הקב"ה בעולם את ה'חשוקי חמד' שהם החדשות בתורה, ובמקום לקרוא ולשמוע פוליטיקה ושאר מרעין בישין אפשר למצוא טעם ומתיקות בתורה"ק, וספרי רבינו הם התבלין המובחר של התורה"ק כנגד הציה"ר וכל הטומאה מגד. כמו"כ נשא דברים בנו של רבינו הגה"ר זילברשטיין שליט"א, אשר שיתף את הציבור בהנהגת מיוחדות מאביו שליט"א בימי ילדותו. לאחר מכן שרו לכבודה של תורה את הפיוט שאומרים בשחרית יום ב' של ראש השנה, משם לקוח שם ספרו של רבינו "כל חשוקי חמד בחזקה מחזקים" ה' מלך, אלו ואלו בניגון מנגינה ה' ימלך". רבינו עצמו נשא דברי סיום וברכה במעמד, ובייך את כל הלומדים, ואף חילק לכל האברכים את הספר החדש. את הספר עצמו ניתן להשיג בחנויות 'יפה נוף', ובבית רבינו, ברחוב הרב זונפלד 22, קומה 2, בתיאום מראש.

במענה לפניית מספר שדכנים הכואבים את תופעת הבחורים והבחורות המבוגרים הממתנים לישועה, ובדבריהם הלינו ע"כ שגם בגיל מבוגר שידוכים יורדים על שוני בעדה בין שני המטורחים, ואם יסירו את המחיצות יועזו שידוכים מעדות וחוגים שונים הדבר יכול לקדם שידוכים רבים, וביקשו את הסכמתו של רבינו. רבינו כתב תשובה שהתפרסמה בקובץ 'יו העצומים וחשוקיכם', שם האריך בנידון, והביא מה שצאנו (כ"ב קכא). דלא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב, יום שהותרו שבטים לבא זה בזה, אע"פ שכל שבט היה לו שער משלו ומנהגים משלו ומנטליות משלו, וכן בית שמאי ובית הלל שלא נמנעו מלשאת נשים אלו מאלו (משנה עדויות פ"ד מ"ח) אע"פ שהיו בנייהם היה חרף מאד בתחומים רבים בחיים. ומשום כך, כותב רבינו: "כך גם בזמננו, למרות שיש עדות שונות ויש שוני במנהגים ובמנטליות, בכל אופן אפשר להתגבר על זה, ויש פתרונות הלכתיים לכל נושא, וחז"ל קבעו יום טוב ביום הזה שהתגברו על הקשיים ועם ישראל התערב לשבטיו. בין היהודים יש הרבה מכנה משותף, וחבל שישנו המנהגים הקטנים שיש ביניהם יעכב אותם מלבנות בית בישראל, וזה מצוה גדולה לזרז את הענין, ולערב בין שבטי ישראל, ואילו חז"ל היו קיימים היום, היו עושים יום טוב ביום שעם ישראל היו מתגברים על הקשיים הקלים, וינשאו זה לזה". רבינו הדגיש כי עצם הדבר שלמרות כל שינויי המנהגים בעמ"י, מ"מ לוח השנה נשאר אצל כולם מדויק אותו דבר בדיוק, סימן הוא שהקב"ה רצה שכל ישראל יוכלו לחיות יחד [דאם היה שינויים בלוח השנה, הרי לא היו יכולים לעולם להינשא זל"ז], וכל השינויים הם בדברים קלים שאפשר להתגבר עליהם. את דבריו סיים רבינו: "לכן כל עדה צריכה לדבוק במנהגיה, ואין לשנות, אבל לגבי נישואין אדרבה אפשר לערב בין העדות, וביום שיתערבו יעשו יום טוב גדול כמו ט"ו באב", עד כאן דבריו של רבינו שיעזרו הדיים רבים במגזר החרדי.

שבע שעבר כתב רבינו אות בספר תורה שמכניס רבה של קייב באוקראינה הרב מרקוביץ שליט"א, רבינו נשא מדרשותיו לאחר מכן ולפני האם יש הירור בכתיבת כל אלויות שם ה' בבת אחת ע"ד אנשים, והביא הכרעת גיסו מרן של התורה הגה"ח קניבסקי זצוק"ל דיש בזה חשש מנומז (ראה חשוקי חמד עמ"ס יומא דף לה ע"א).

בשיעור רופאים בביה"ח מעיני הישועה, השתתף מר קובי ברמר, פעיל מרעין קדושת השבת במרחב הציבורי במספר ערים ברחבי הארץ, לאחר שזכה לפעול לסגירתם של 3,270 עסקים בשבת, הגיע רבינו שחזיקו ועודדו להמשיך במלאכת הקודש. להפתעת הציבור ביקשו רבינו שיעלה לפני כולם ויברך הוא את הציבור, וסיפר על הח"ח שאמר על אשה שהקשתה ללדת, וא' אמר שמעניק לה את הזכות של הנות שפעל לסגירתה בשבת, ואמר הח"ח בזכות זה היא תלד לשלום, וכן הוה. ולכן ביקשו רבינו שיעלה ויברך את הציבור, שכן זכויות שמירת השבת שנוקפים לזכותם הם עצומות ובעל כח רב בשמים, ואכן רבינו לא הרפה דחקו בו עד שעלה ובייך את כל המשתתפים מעומק הלב.

במוצ"ש נכנסו לרבינו בעיני תוכנית 'מזובי שיח' בהיכלי הישיבות ברחבי הארץ, במסגרת התוכנית לומדים לימוד יומי בספר 'ארחות ישר' לע"ג מרן שר התורה זצוק"ל, רבינו קיבלם במאור פנים וטרח לקבלם במאור פנים בפתח ביתו והמתין עד שאחרון הנציגים יכנס, ואז נכנס לחדר קדשו משם יצאת תורה והוראה לישראל, וחזק את בני הישיבות בענייני התקופה, ועורר על חשיבות השמירה בכבוד התפילין, ואמר שהתפילין הם קמיע לשמירה כמבואר במשנ"ב (סימן שח ס"ק כד, וראה ברכות כג, ב), וסיפר על הפנ"י שהביח את האריה בברלין ע"י שהוריד את טליתו ונתגלו התפילין, כי ראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך. אך כל זה רק אם מקפידים שלא לדבר דברים בטלים עם התפילין, ולכן ביקשו רבינו להתחזק בדבר זה. לאחר מכן הציגו בפני רבינו את פתיחת המחזור הנוסף, רבינו התפעל מאד מהיוזמה הבורכה ואמר כי זה דבר עצום, ובייך שכולם יצליחו להגדיל תורה ולהאדירה.

הופיע ו"ל ספר 'מתיקות התורה' (שמות) שנכתב ע"י תלמידו של רבינו הרב יעקב בן סרוק, הספר מלא וגדוש בפנינים ופרפאות מתורתו של רבינו על סדר הפרשיות, ניתן להשיג את הספר בטלפון 0504145522. כמו"כ הופיע ו"ל ספר 'ה' איש מלחמה' שנכתב ע"י תלמידו של רבינו הרב ישי מזלומיאן, הכולל שו"ת הלכתי מרתק בענייני המלחמה, וכן עובדות והנהגות מרתקות מניסי שמחת תורה, לפרטים בטלפון 0527691549.

אחורה נא חידה

איך יתכן שבמעשה אחד יעבור אדם על מליוני עבירות?

(התשובה לחידה, א"ה בשבוע הבא, החידות באדיבות ידידינו הרב ארו חזני שליט"א)

תשובה לחידה משבוע שעבר: מתי קורה שאסור לאכול בסעודת ליל שבת 'דגים', כי אם בשר? **תשובה.** א. כשיקריבו קרבן פסח, והיה הפסח מרובה והאוקלים מועטים, דאין מביאים עמו הגיהגוה ואין מקריבים אלא הפסחים בלבד ואסור לאכול לפני הפסח כדי שלא יהיה נותר (פסחים דף טז ע"ב, ורמב"ם פ"י מהל"ק פ"ה ה"ב). וא"כ ש' שאסור לאכול דגים, כדי שלא יבוא לידי נותר, וגם אח"כ אסור לאכול דגים כי אין מפתירין אחד הפסח אפיקומן. כמו"כ כשהל' ער"פ בשבת ונשאר לו ככרות לחם וחמץ, חייב לאכול את כולם, ובאופן שאם יאכל דגים יאכל לאכול החמץ ועלול לעבור בבל יראה ובל ימצא, א"כ אסור לו לאכול דגים. וכמו"כ לא אדם שעבר ניתוח להצרת קיבה, ואינו יכול לאכול כי אם כזית של אוכל מוצק, שאין לו לאכול דג בשבת כדי שיוכל לאכל כזית פת.

לקבלת העלון, ופסקי הלכה, ועדכונים ממרן שליט"א, ניתן להרשם במייל a0527642209@gmail.com, ובפלאפון ה"ל, או בכתובת מייל 3126877@gmail.com ובפלאפון 0533126877.

לע"ג הרב אביגדור פורגס בן ר' יום טוב ליפמן זצ"ל

ניתן להאזין להקלטות ופסקי הלכה המתעדכנים מדי יום ממרן רבינו שליט"א, וכן שיעור יומי בהלכות שבת ועוד, בקו 'שיח יצחק', 04-376-0582, 072-380-9348.

מדי ערש"ק יעדכן בקו האם ישנה מרן שליט"א בשבת הקרובה ברמת אלחנן